

Urszula Tetwejer

Finansowanie ochrony własności intelektualnej ze środków unijnych

Financing the protection of intellectual property European Union funds

W artykule podjęto próbę zaprezentowania źródeł finansowania ochrony własności intelektualnej ze środków unijnych. W pierwszej części artykułu przedstawiono istotę i narzędzia ochrony własności intelektualnej. Druga część to prezentacja wybranych działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (Działanie 1.3.2 Wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych w wyniku prac B+R, Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego, Działanie 5.4.1 Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej), z których to mogą korzystać przedsiębiorcy w celu ochrony wytworzonej własności intelektualnej. Podjęto również próbę oceny wykorzystania środków przekazanych na ochronę własności intelektualnej w ramach tychże działań.

Wstęp

W gospodarce opartej na wiedzy własność intelektualna jest jedną z istotnych kwestii w podejmowaniu decyzji gospodarczych. Nowe produkty, wzory, znaki oraz projekty twórcze pojawiają się nieustannie. Korzystanie w pełni z systemu ochrony własności intelektualnej może ułatwić firmom czerpanie korzyści z ich zdolności innowacyjnej. Niestety, ochrona wynalazków, wzorów użytkowych oraz wzorów przemysłowych jest piętą achillesową polskich przedsiębiorstw. Przykładowo w roku 2008 do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej wpłynęło tylko 2778 zgłoszeń dotyczących wynalazków, dla porównania do Niemieckiego Urzędu Patentowego (Deutsches Patent- Und Markenamt) zgłoszono 62417 wniosków o rejestrację wynalazku, natomiast do Francuskiego Urzędu Patentowego (Institut National de la Propriété Industrielle) – 16417 zgłoszeń¹.

Zainteresowanie ochroną własności intelektualnej w Polsce w odniesieniu do wynalazków, wzorów przemysłowych, wzorów użytkowych czy znaków towarowych jest znikome. Związane jest to z wysokimi kosztami uzyskania i utrzymania ochrony wynalazku czy wzoru przemysłowego. Przykładowo uznanie patentu europejskiego w 13 państwach kosztuje około 20 tys. euro. Jest to kwota dziesięciokrotnie większa niż koszt uzyskania patentu amerykańskiego, który kosztuje jedynie 1850 euro.²

¹ WIPO Statistics Databases, December 2009.

² http://ec.europa.eu/polska/news/100702_tanszy_system_patentowy_pl.htm

Unia Europejska proponuje wiele instrumentów finansowych, które pomagają w finansowaniu ochrony własności intelektualnej. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 roku to zestaw instrumentów, który ma na celu wspieranie innowacyjności oraz działań, które wspomagają innowacyjność, w tym ochronę własności intelektualnej.³

W artykule przedstawiono istotę i narzędzia ochrony własności intelektualnej, zaprezentowano wybrane działania Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, z których to mogą korzystać przedsiębiorcy w celu tworzenia i ochrony własności intelektualnej oraz podjęto próbę oceny wykorzystania tychże instrumentów.

Istota i narzędzia ochrony własności intelektualnej

We współczesnej gospodarce szczególnie nacisk położony jest na wzrost i rozwój innowacyjności, osiągany między innymi poprzez ochronę wyników prac naukowo-badawczych, warunkującą ich efektywne wdrożenie i w konsekwencji uzyskanie wymiernych korzyści ekonomicznych. Odpowiednia ochrona własności intelektualnej pomaga w osiągnięciu przewagi rynkowej i sukcesu komercyjnego, a jednocześnie przyczynia się do powstawania kolejnych rozwiązań, decydujących o dalszym postępie naukowo-technicznym.

Własność intelektualna objęta jest różnymi formami ochrony, której zasadniczym celem jest zabezpieczenie praw twórcy do pierwszeństwa i ewentualnych korzyści ekonomicznych. Formy jej ochrony zależą przede wszystkim od rodzaju chronionego dobra, jednak ze względu na specyfikę systemów prawnych różnych krajów mogą występować między nimi pewne różnice.

Obowiązujące w Polsce prawo gwarantuje ochronę własności intelektualnej za pomocą wielu narzędzi, które przedsiębiorca może wykorzystać aby skutecznie chronić swoje wartości niematerialne. Najczęściej stosowaną i najprostszą formą ochrony własności intelektualnej jest utrzymanie jej w tajemnicy. Najbardziej znanym przykładem wynalazku chronionego tajemnicą handlową⁴ jest receptura Coca-Coli, która została opracowana w 1886r. przez Johna Stitha Pembertona. Gdyby receptura produkcji napoju została zgłoszona do opatentowania niezwłocznie po jej opracowaniu ochrona patentowa wygasłaby do tej pory i każdy mógłby czerpać korzyści z produkcji napoju o identycznym składzie. Tymczasem receptura Coca-Coli już od ponad 120 lat stanowi tajemnicę produkcyjną przedsiębiorstwa The Coca-Cola Company. Aczkolwiek tajemnica handlowa w większości przypadków nie jest tak skuteczna jak inne narzędzia, które przedsiębiorca może stosować tj. patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, czy też chronione oznaczenia geograficzne.

³ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Warszawa, 1 października 2007r.

⁴ W Stanach Zjednoczonych Jednolita Ustawa o Tajemnicach Handlowych z 1979 roku definiuje tajemnicę handlową w sposób następujący: tajemnica handlowa – informacja obejmująca formułę, wzór, opracowanie zestawienia, program, mechanizm, metodę, technikę lub proces, która: przynosi niezależne korzyści gospodarcze, aktualne lub potencjalne, wynikające z faktu, że nie jest ona powszechnie znana innym osobom, i nie daje się łatwo pozyskać zwykłymi środkami przez inne osoby, które mogą czerpać korzyści gospodarcze z jej ujawnienia lub wykorzystania oraz jest przedmiotem starań, odpowiednich do okoliczności, mających na celu utrzymanie jej w tajemnicy.

Tabela 1. Liczba zgłoszeń wynalazków, wzorów użytkowych i wzorów przemysłowych do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2004-2008

Rok	Liczba zgłoszonych wynalazków	Liczba zgłoszonych wzorów użytkowych	Liczba zgłoszonych wzorów przemysłowych
2004	7 740*	680	2 224
2005	6 583**	644	1 895
2006	2 812	678	1 756
2007	2 753	649	1 669
2008	2 778	719	1 516

Zródło: opracowanie własne na podstawie WIPO Statistics Databases, February 2010

* wynalazki zgłoszone przez rezydentów (twórców krajowych) – 2 381

** wynalazki zgłoszone przez rezydentów (twórców krajowych) – 2 028

Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli można powiedzieć, iż jednym z najczęściej stosowanych narzędzi ochrony własności intelektualnej jest system patentowy, który stwarza możliwość osiągania większych korzyści ekonomicznych z posiadania własności intelektualnej. Patent jest prawem wyłącznym udzielanym na wynalazek, bez względu na dziedzinę techniki, który jest nowy, posiada poziom wynalazczy i nadaje się do przemysłowego stosowania⁵. Patent przyznaje uprawnionemu wyłączne prawo do zakazania innym wytwarzania, używania, oferowania do sprzedaży czy też importu produktu lub procesu opartego na wynalazku, bez jego uprzedniej zgody. Ochrona patentowa ma charakter terytorialny oraz jest ograniczona czasowo. Pierwsze kryterium oznacza, iż wynalazek chroniony jest tylko w tym kraju, w którym został opatentowany. Drugie kryterium mówi nam o tym, że patent chroniony jest tylko przez określony czas. Zgodnie z zapisami w Porozumieniu w sprawie TRISP⁶ okres ochrony patentowej nie może być dłuższy niż 20 lat⁷.

Jednym z celów systemu patentowego jest pobudzanie ludzi do oryginalnej wynalazczości i wspieranie innowacji.⁸ Zachęty takie mogą skutkować znaczną liczbą pomysłów rozwiązań zasługujących na uwagę, spośród których jednak nie wszystkie kwalifikują się do objęcia ochroną patentową ponieważ część z nich nie spełnia wszystkich wymagań dotyczących zdolności patentowej. Koncepcja wzorów użytkowych może wypełnić tę lukę ustanawiając rodzaj własności przemysłowej o mniej rygorystycznie określonych cechach: wymagania dotyczące ujęcia w nich rozwiązań gwarantujących postęp techniczny są tu mniejsze, aniżeli w odniesieniu do wynalazków, którym udzielana jest ochrona patentowa, a maksymalny okres zapewnianej ochrony jest zwykle krótszy, niż w przypadku wynalazków opatentowanych i wynosi 5, 8 lub 10 lat.

Ustawa prawo własności przemysłowej definiuje wzór użytkowy jako nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy bądź

⁵ Urząd Patentowy, Raport roczny 2008, Urząd Patentowy, Warszawa 2009

⁶ Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights

⁷ Bartkowski A., Schramm R., System informacji patentowej w przedsiębiorstwie, Zielona Góra, 2001.

⁸ Wrześniak G., Znaczenie ochrony patentowej dla polityki proinnowacyjnej [w:] Okoń-Horodyńska E., Wiśła R. (red.), Kapitał intelektualny i jego ochrona, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa, 2009 [za:] Bulk D. L., Lemley M. A., Policy Levers in Patent Law, Virginia Law Review, nr 89, 20003.

zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.⁹ Wzorem użytkowym jest więc zawsze przedmiot o trwałej postaci. Wzór użytkowy uważa się za rozwiązanie użyteczne jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na wzory użytkowe udzielane jest prawo ochronne trwające 10 lat od daty zgłoszenia w Urzędzie Patentowym RP. Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania z wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Wzór przemysłowy to nowa i posiadająca indywidualny charakter postać wytworu lub jego część, nadana mu w szczególności poprzez cechy linii, konturów, kształtów, kolorystykę, strukturę lub materiał wytworu oraz jego ornamentację.¹⁰ Na wzór przemysłowy udzielane jest prawo z rejestracji, które trwa 25 lat od zgłoszenia w Urzędzie Patentowym RP. Uzyskanie prawa z rejestracji daje uprawnionemu prawo wyłącznego korzystania z wzoru przemysłowego będącego przedmiotem zgłoszenia w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze RP.

Znak towarowy jest znakiem, używanym przez wytwórcę, producenta lub handlowca dla odróżnienia swych produktów lub usług od produktów i usług innych producentów, wytwórców oraz przedsiębiorców.¹¹ Znakiem towarowym może być w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma plastyczna, melodia lub sygnał dźwiękowy bądź zestawienie tych elementów. Rejestracja znaku towarowego może być dokonana na rzecz przedsiębiorstwa i tylko dla towarów będących przedmiotem jego działalności gospodarczej. Ochronę znaku towarowego uzyskuje się przez jego rejestrację. Na zarejestrowany znak towarowy wydaje się świadectwo ochronne na okres 10 lat. Właściwy do rejestracji znaku towarowego oraz do wydania świadectwa ochronnego jest Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Chronione oznaczenia geograficzne są to oznaczenia słowne odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu, lub kraju (terenu), które identyfikują towar jako pochodzący z tego terenu, jeżeli określona jakość, dobra opinia lub inne cechy są przypisywane przede wszystkim pochodzeniu geograficznemu tego towaru. Szczególne właściwości wyróżniające towar powinny być związane z oddziaływaniem środowiska geograficznego obejmującego łącznie czynniki naturalne i ludzkie lub tylko naturalne.

Finansowanie ochrony własności intelektualnej

Działania innowacyjne nie ograniczają się wyłącznie do rozwoju i wdrażania nowych produktów, niezwykle istotnym aspektem jest również ochrona własności intelektualnej, zastrzeżenie wyłączności praw do nowych pomysłów, wynalazków, wzorów użytkowych czy przemysłowych, wzorów nowych opakowań, nazw produktów, rozwiązań konstrukcyjnych, design. Są to najcenniejsze aktywa nowoczesnej firmy. System ochrony własności intelektualnej w Polsce dzięki odpowiednim narzędziom pomaga w tworzeniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa na rynku krajowym jak i zagranicznym. Z tego względu twórcy nowych rozwiązań technicznych i projektowych

⁹ Art. 94 ust. 1. ustawy z dnia 30 czerwca 2000r. – Prawo własności przemysłowej

¹⁰ Art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000r. – Prawo własności przemysłowej

¹¹ Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego, Negocjacje w transferze technologii, Biuro Promocji Inwestycji i Technologii w Warszawie, Warszawa, 2004.

powinni korzystać z szerokich możliwości zabezpieczenia praw wyłącznych, jakie zapewnia system ochrony własności przemysłowej.

Dotacje na działalność badawczo-rozwojową sektora prywatnego przyznawane są głównie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 roku. W ramach tego projektu można wyróżnić trzy podstawowe instrumenty finansujące ochronę własności intelektualnej: Poddziałanie 1.3.2 Wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych w wyniku prac B+R, Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego (w części dotyczącej wzornictwa przemysłowego) oraz Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej.

W latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, jednostki badawcze i naukowe oraz instytucje administracji publicznej uzyskują wsparcie w wysokości przekraczającej 9,71 miliarda euro na realizację różnego rodzaju projektów, które przyczyniają się do podnoszenia innowacyjności polskiej gospodarki i polskich przedsiębiorstw. Z kwoty tej 8,25 miliarda euro to środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), a pozostałe 1,46 miliarda euro pochodzi z budżetu krajowego¹².

Poddziałanie 1.3.2 Wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych w wyniku prac B+R

Poddziałanie 1.3.2 jest realizowane w ramach działania 1.3 Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe, priorytetu I Badania i rozwój nowoczesnych technologii, programu Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka.

Zacieśnienie współpracy sektora nauki i przedsiębiorstw wymaga podjęcia działań wspierających komercjalizację i upowszechnianie wyników prac B+R. Służy temu wspieranie ochrony własności przemysłowej wytworzonej w wyniku prowadzenia prac badawczo rozwojowych w ośrodkach badawczych mających siedzibę w Polsce. W ramach niniejszego poddziałania dofinansowana jest część kosztów związanych z uzyskaniem ochrony prawnej wyników prac badawczych. Wsparcie obejmuje uzyskiwanie ochrony w Polsce i za granicą, lecz nie jest przyznawane na utrzymywanie ochrony praw po ich przyznaniu (np. wsparciu nie będzie podlegać finansowanie opłat za utrzymywanie patentu po jego przyznaniu).

W ramach tego poddziałania o dofinansowanie mogą się ubiegać jednostki naukowe (w tym wchodzące w skład konsorcjum naukowo-przemysłowych aczkolwiek z wyłączeniem centrów badawczo-rozwojowych), uczelnie oraz spółki powołane z udziałem wymienionych wcześniej podmiotów nie działające dla zysku.

W ramach Poddziałania 1.3.2 PO IG dofinansowanie wynosi 100% kosztów kwalifikowanych projektu, z czego 85% stanowią środki unijne a 15% to tzw. wkład krajowy.

¹² Internet: http://www.poig.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/o_poig.aspx

Tabela 2. Umowy zawarte w ramach działania 1.3.2 wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych w wyniku prac B+R w latach 2008-2010 (stan na dzień 10 lipca 2010r.)

Rok	Liczba podpisanych umów/wydanych decyzji	Wartość podpisanych umów o dofinansowanie [zł]	Alokacja środków na dany rok [zł]	Wykorzystanie alokacji [%]
2008	25	5 505 949,60	22 104 438,97	24,91%
2009	36	6 521 645,14	29 474 048,14	22,13%
2010	Nabór wniosków w I konkursie 2010 zamknięto 30 kwietnia 2010 roku. Ocena wniosków trwa 4 miesiące (od zamknięcia naboru wniosków w rundzie aplikacyjnej do chwili podpisania umowy)		24 303 096,51	X

Zródło: opracowanie własne

Przewidziana alokacja środków dla tego poddziałania na lata 2007-2013 wynosi 24 380 771 mln euro w tym 20 723 655,35 mln euro ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego.¹³ Od początku uruchomienia programu do dnia 10 lipca 2010 zatwierdzono do realizacji 61 wniosków na łączną kwotę 12 027 594,74 zł z czego aż 6 767 189,14 zł przeznaczono na wykonanie projektów złożonych w 2009 roku. Dokładną wartość umów zawartych w ramach działania 1.3.2 w poszczególnych latach zawiera powyższa tabela. Zainteresowanie beneficjentów niniejszym działaniem jest niewielkie. W pierwszym roku funkcjonowania programu zatwierdzono do realizacji 25 umów na kwotę 5 505 949,60 zł co stanowi 24,91% alokacji na rok 2008. W 2009 roku wykorzystano tylko 24,91% przewidzianej alokacji na ten rok.

Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego

Działanie 4.2 jest źródłem wsparcia dla przedsiębiorców zainteresowanych opracowaniem i wdrożeniem do produkcji nowego produktu podlegającego ochronie prawnej w postaci prawa ochronnego na wzór użytkowy lub prawa z rejestracji. Wsparcie obejmuje finansowanie kosztów związanych z opracowaniem wzoru przemysłowego lub użytkowego oraz wdrożenia go do produkcji. Co ważne finansowaniu podlegają koszty związane zarówno z opracowaniem wzoru jak i koszty usług doradczych pozwalających na opracowanie koncepcji oraz niezbędnej dokumentacji technicznej, koszty szkoleń potrzebnych do prawidłowego wdrożenia nowych produktów wzorniczych, a także zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych w trakcie tworzenia partii testowej i wdrożenia wzoru do produkcji seryjnej.

O dofinansowanie z Działania 4.2 mogą ubiegać się przedsiębiorcy prowadzący działalność i mający siedzibę, a w przypadku przedsiębiorców będących osobami fizycznymi – miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Poziom

¹³ <http://opi4.opi.org.pl/repository/1615224ed15278602dd79ff795973a90ojCpdm.pdf> - stan na dzień 1.07.10r.

dofinansowania (intensywność wsparcia) wynosi od 30% do 70% wartości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z Mapą pomocy regionalnej na lata 2007-2013, przy czym:

- minimalna wartość wydatków kwalifikowanych dla części inwestycyjnej wynosi 400 tys. PLN;
- dla projektów z zakresu rozwoju działalności B+R maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych w części inwestycyjnej wynosi 2 mln PLN;
- maksymalna wartość projektu wynosi 50 mln EUR.

Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt w zakresie wzornictwa wynosi:

- na część inwestycyjną projektu - 21 mln PLN;
- na część szkoleniową - 1 mln PLN;
- na część doradczą - 600 tys. PLN.

Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt na zwiększenie potencjału badawczo-rozwojowego wynosi:

- na część inwestycyjną projektu – 1,4 mln PLN;
- na część szkoleniową – 100 tys. PLN;
- na część doradczą - 100 tys. PLN.

Tabela 3. Liczba i wartość podpisanych umów w ramach działania 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego w latach 2008-2010 (stan na dzień 15 czerwca 2010 roku)

Rok	Liczba podpisanych umów/wydanych decyzji	Wartość podpisanych umów o dofinansowanie [zł]	Alokacja środków na dany rok [zł]	Wykorzystanie alokacji [%]
2008	48	139 860 537,32	168 310 000,00	83,10%
2009	99	392 158 849,60	216 030 686,00	181,53%
2010	21	135 132 100,00	103 122 500,00	131,04%

Zródło: opracowanie własne

Przewidziana alokacja środków dla tego działania na lata 2007-2013 wynosi 186 000 000 mln euro. W latach 2008-2010 podpisano 168 umów na łączną kwotę 667 151 486,92 zł. W pierwszym roku funkcjonowania działania zawarto 48 umów na kwotę 139 860 537,32 zł co stanowi 83,10% alokacji środków pomocowych na ten rok. Rok później podpisano 99 umów na kwotę 392 158 849,60 zł co wynosi aż 181,53% alokacji środków na rok 2009. W 2010 roku do dnia 15 czerwca podpisano 21 umów na kwotę 135 132 100,00 zł co stanowi 131,04% alokacji środków na ten rok. Na podstawie powyższych danych można zauważyć wysoki stopień wykorzystania środków z działania 4.2.

7 czerwca 2010 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości poinformowała, że alokacja działania 4.2 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007 - 2013 została wyczerpana. W związku z tym w wyniku decyzji instytucji nadzorujących,

kolejny nabór wniosków w ramach działania 4.2 może zostać ogłoszony w przypadku ewentualnego pozyskania dodatkowych środków zwiększających alokację działania 4.2.

Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej

W ramach Poddziałania 5.4.1 „Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej” PO IG przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dofinansowanie kosztów ochrony swoich dóbr intelektualnych. Jest ono udzielane na projekty, które zakładają „poprawę efektywności funkcjonowania rynku innowacji i przepływu rozwiązań innowacyjnych poprzez upowszechnianie stosowania prawa własności intelektualnej, w szczególności poprzez uzyskiwanie ochrony własności przemysłowej”. Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej przewiduje refundację wydatków poniesionych na przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej oraz prowadzenie postępowań przed właściwymi organami ochrony własności przemysłowej, związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej, a także z realizacją ochrony własności przemysłowej.

Podziałanie 5.4.1 skierowane jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

Kwota wsparcia na uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej nie może być niższa niż 2 tysiące złotych ani nie może przekroczyć 400 tysięcy złotych dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt. Intensywność wsparcia na uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej nie może przekroczyć¹⁴:

- w przypadku mikroprzedsiębiorcy lub małego przedsiębiorcy – 70 % wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, jeżeli wynalazek, wzór użytkowy lub wzór przemysłowy powstał w wyniku prowadzonych badań przemysłowych;
- w przypadku średniego przedsiębiorcy – 60% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, jeżeli wynalazek, wzór użytkowy lub wzór przemysłowy powstał w wyniku prowadzonych badań przemysłowych;
- w przypadku mikroprzedsiębiorcy lub małego przedsiębiorcy – 45% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, jeżeli wynalazek, wzór użytkowy lub wzór przemysłowy powstał w wyniku prowadzonych prac rozwojowych;
- w przypadku średniego przedsiębiorcy – 35% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, jeżeli wynalazek, wzór użytkowy lub wzór przemysłowy powstał w wyniku prowadzonych prac rozwojowych.

Kwota wsparcia na realizację ochrony własności przemysłowej nie może być niższa niż 2 tysiące złotych ani nie może przekroczyć 400 tysięcy złotych dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt. Intensywność wsparcia na realizację ochrony prawa własności przemysłowej nie może przekroczyć¹⁵:

- w przypadku mikroprzedsiębiorcy lub małego przedsiębiorcy – 45% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem,
- w przypadku średniego przedsiębiorcy – 35% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem.

¹⁴ Internet: <http://poig.parp.gov.pl/index/index/636> stan na dzień 1.07.2010r.

¹⁵ Internet: <http://poig.parp.gov.pl/index/index/636> stan na dzień 1.07.2010r.

Tabela 4. Liczba i wartość podpisanych umów w ramach poddziałania 5.4.1 Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej w latach 2008-2010 (stan na dzień 7 lipca 2010 roku)

Rok	Liczba podpisanych umów/wydanych decyzji	Wartość podpisanych umów o dofinansowanie [zł]	Alokacja środków na dany rok [zł]	Wykorzystanie alokacji [%]
2008	25	2 121 608,65	5 952 082,50	35,64%
2009	14	1 160 593,86	23 081 760,00	5,03%
2010	24	3 451 065,57	36 195 997,50	9,53%

Źródło: opracowanie własne

Budżet poddziałania 5.4.1 Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej na lata 2007-2013 wynosi 35 100 000 euro. W latach 2008-2010 podpisano 59 umów na łączną kwotę 6 733 268,08 zł. W pierwszym roku funkcjonowania tego instrumentu podpisano 25 umów i wykorzystano 35,64% alokacji środków na rok 2008. W roku 2009 podpisano tylko 14 umów na kwotę 1 160 593,86 i wykorzystano tylko 5,03% alokacji środków na ten rok. W bieżącym roku podpisano 24 umowy na kwotę 3 451 065,57 zł i wykorzystano 9,53% alokacji środków na ten rok. Na podstawie danych zawartych w tabeli 4 można stwierdzić, że poziom wykorzystania środków z działania 5.4.1 jest niski (w dwóch ostatnich latach poziom wykorzystania środków nie przekroczył 10% wykorzystania alokacji na dany rok).

Podsumowanie

W rozwijającej się gospodarce opartej na konkurencyjności i wiedzy kluczową rolę odgrywają innowacyjne technologie i produkty. Sukces rynkowy przedsiębiorstw, które je rozwijają i wprowadzają na rynek coraz częściej zależy nie tylko od skutecznej strategii biznesowej, ale od towarzyszącej jej strategii w zakresie własności intelektualnej. Nowe pomysły i idee rozwinięte w odpowiedni sposób mogą stać się przedmiotem własności i tym samym przedmiotem obrotu gospodarczego właśnie dzięki prawom własności intelektualnej. Z tego względu, niezbędna w działalności przedsiębiorstw staje się znajomość zasad ochrony praw własności intelektualnej jako narzędzia chroniącego innowacyjne rozwiązania oraz sposobów ich gospodarczej eksploatacji.

Wzmocnienie konkurencyjności przez przedsiębiorstwa może nastąpić w drodze ochrony własności przemysłowej. W gospodarce w coraz większym stopniu opartej na wiedzy, własność intelektualna jest sprawą kluczową w podejmowaniu codziennych decyzji gospodarczych. Nowe produkty, wzory przemysłowe i znaki towarowe, oznaczenia geograficzne oraz projekty twórcze pojawiają się prawie codziennie na rynku i są wynikiem nieustającej innowacyjności i kreatywności ludzkiej. Zdolność kreatywna i innowacyjna przedsiębiorstw, uczelni wyższych oraz instytucji otoczenia biznesu nie jest jeszcze w pełni wykorzystana. Może im w tym pomóc korzystanie ze środków, które oferuje Unia Europejska.

Z przeprowadzonej analizy wybranych instrumentów wynika, że beneficjenci nie wykorzystują w pełni środków przeznaczonych na ochronę własności intelektualnej, które proponuje Unia Europejska w formie niektórych działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka np. beneficjenci wykorzystali tylko 6 733 268,08 zł co stanowiło tylko 10,32% alokacji środków w ramach działania 5.4 na lata 2007-2010.

Literatura

1. Bartkowski A., Schramm R., System informacji patentowej w przedsiębiorstwie, Zielona Góra, 2001.
2. Internet: www.ec.europa.eu
3. Internet: www.opi.gov.pl
4. Internet: www.parp.gov.pl
5. Jednolita Ustawa o Tajemnicach Handlowych z 9 sierpnia 1979 roku¹⁶, Stany Zjednoczone.
6. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Warszawa, 1 października 2007r.
7. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego, Negocjacje w transferze technologii, Biuro Promocji Inwestycji i Technologii w Warszawie, Warszawa, 2004.
8. Urząd Patentowy, Raport roczny 2008, Urząd Patentowy, Warszawa, 2009.
9. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 roku Prawo własności przemysłowej (Dz. U. nr 119 poz. 1117 z 2003 r. oraz Dz. U. z 2004 r. nr 33. poz. 286).
10. Wrześniak G., Znaczenie ochrony patentowej dla polityki proinnowacyjnej [w:] Okoń-Horodyńska E., Wisła R. (red.), Kapitał intelektualny i jego ochrona, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa, 2009 [za:] Bulk D. L., Lemley M. A., Policy Levers in Patent Law, Virginia Law Review, nr 89, 20003.

Summary

This article attempts to present the sources of financing the protection of intellectual property from EU funds. In the first part of the article presents the essence and tools for intellectual property protection. Second part is a presentation of selected actions Operational Programme Innovative Economy (Action 1.3.2 Support the protection of industrial property units created as a result of scientific R & D, Activity 4.2 Stimulating R & D companies, and support for industrial design, and Action 5.4.1 Support acquisition/implementation of the Protection of Industrial Property), from which they can businesses use to protect intellectual property generated rights. Efforts have also tried to assess the use of transferred to the protection of intellectual property within these activities.

Informacje o autorze

mgr Urszula Tetwejer

*Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
Wydział Nauk Ekonomicznych
Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu
ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa
e-mail: Urszula_tetwejer@sggw.pl*

¹⁶ Uniform Trade Secrets Act of 9 August 1979

CZĘŚĆ IV

INSTRUMENTY BANKOWE I UBEZPIECZENIOWE W GOSPODARCE

